

DATUM
2022-09-08
ERT DATUM
2022-05-04

DIARIENR
2022/109
ER BETECKNING
S2022/01621

Regeringskansliet
Socialdepartementet
103 33 Stockholm

Handlingsplan för en långsiktig utveckling av tolktjänsten för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet (SOU 2022:11)

Statskontoret tillstyrker förslaget om ett samlat stöd till arbetslivstolkning, men kan inte ta ställning till dimensioneringen

Statskontoret tillstyrker utredningens förslag om att samla det offentliga stödet till arbetslivstolkning i en ny insats hos Arbetsförmedlingen. Detta kommer att förenkla för den som är i behov av tolk i arbetslivet, eftersom antalet huvudmän blir färre. Det blir också tydligt och mer förutsägbart vilket stöd som finns tillgängligt från det allmänna.

Statskontoret kan däremot inte ta ställning till dimensioneringen av den nya insatsen, som beräknas uppgå till 432 miljoner kronor per år. Utredningen har inte kunnat få fram tillförlitliga uppgifter om hur mycket stöd som idag ges till tolkning i arbetslivet. Än svårare är det att försöka uppskatta hur mycket stöd som kommer att efterfrågas.

Statskontoret tillstyrker delar av förslaget om ny lagstiftning för tolktjänsten

Statskontoret ser positivt på innehållet i den nya lag om tolktjänst som utredningen föreslår. En tydligare reglering av den tolktjänst som regionerna ska erbjuda gör det lättare att åstadkomma en mer enhetlig tolktjänst i olika delar av landet. Det handlar både om i vilka situationer som vardagstolkning erbjuds, och om förfaranden för till exempel klagomålshantering.

Statskontoret avstår dock från att lämna synpunkter på utredningens förslag om att flytta gällande bestämmelser från Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) till en ny lag om vardagstolkning. Statskontoret har inte kompetens för att kunna bedöma konsekvenserna av detta förslag.

Statskontoret tillstyrker förslag om att utveckla distanstolkningen

Statskontoret ser distanstolkning som ett praktiskt och kostnadseffektivt alternativ som i vissa fall kan komplettera eller ersätta tolkning på plats. Det ställer dock höga krav på att tekniska lösningar är enkla att använda och att tolksituationen lämpar sig för distanstolkning.

Statskontoret tillstyrker utredningens förslag om att Post- och telestyrelsen bör ges i uppdrag att erbjuda obokad distanstolk för spontana samtal. Statskontoret ser även positivt på utredningens förslag om att en förstudie ska inledas om hur en regiongemensam distanstolkningsfunktion kan organiseras, regleras och finansieras. Det bör finnas goda förutsättningar att åstadkomma effektivitetsvinster genom ett närmare samarbete mellan regionerna. En annan viktig positiv aspekt är att användarna slipper bekanta sig med olika system för distanstolkning på olika platser i landet.

Statskontoret tillstyrker två förslag om att stärka tolkprofessionen

Statskontoret tillstyrker utredningens förslag om en förnyad analys av behovet av tolkar. Statskontoret publicerade 2015 en rapport om det framtida behovet av skrivtolkar, som bland annat berörde dimensioneringen av tolkutbildningarna vid folkhögskolorna. I rapporten konstaterade vi att arbetsmarknaden för tolkar var mättad och att utbildningen av teckenspråkstolkare var överdimensionerad.¹ Utredningen redovisar vissa indikationer på att tillgången på tolkar minskar, men det går inte att utifrån utredningens analys dra slutsatsen att den situation som Statskontoret tidigare beskrev i väsentlighet har förändrats. Andra förslag i utredningen kommer om de genomförs å andra sidan troligen att leda till en större efterfrågan på tolk.

Statskontoret tillstyrker även utredningens förslag om att den nationella funktionen för samordning av tolktjänstfrågor ska utveckla och sammanställa en plan för kontinuerlig och systematisk fortbildning och kompetensutveckling för teckenspråks-, dövblind- och skrivtolkar. Statskontoret har tidigare konstaterat att det finns ett stort behov av vidareutbildning av de tolkar som är verksamma idag.² I betänkandet framgår att behoven kvarstår och att få möjligheter till fortbildning har tillkommit de senaste åren.

¹ Statskontoret (2015) *Det framtida behovet av teckenspråks- och skrivtolkar*.

² Ibid.

Statskontoret tillstyrker förslaget om att inrätta en ny funktion för samordning av tolktjänstfrågor

Statskontoret tillstyrker förslaget om att inrätta en nationell funktion för samordning av tolktjänstfrågor, och vill kortfattat kommentera den nya funktionens roll.

Den nya funktionen kommer att få viktiga och strategiska uppgifter i den framtida organiseringen av tolktjänstens olika delar. Funktionen kommer att underlätta en bättre överblick över läget inom området och de utvecklingsbehov som finns. Funktionen kommer även att kunna bidra med stöd och kunskap till andra berörda aktörer och underlätta för dem att utveckla sin verksamhet.

Om regeringen väljer att inrätta den nya funktionen, anser Statskontoret att det är av stor vikt att den nya funktionen ges tillräckliga förutsättningar för att kunna utföra sitt uppdrag. Statskontoret noterar att flera frågor hänskjuts till vidare utredning och uppföljning av funktionen, och vill understryka att funktionens uppdrag måste stå i proportion till dess resurser. Det är också viktigt att regeringen klargör hur ansvarsförhållandena mellan funktionen och den myndighet där den placeras ska se ut.

Statskontoret avstår från att lämna specifika synpunkter på utredningens övriga förslag.

Generaldirektör Annelie Roswall Ljunggren har beslutat i detta ärende. Biträdande utredningschef Hanna André och utredare Max Dahlbäck, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Annelie Roswall Ljunggren

Max Dahlbäck